

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

29.3.2023

A-RYHMÄN STREPTOKOKKI-INFEKTIOT AVOHOIDOSSA

Useissa maissa viimeisten kahden vuoden aikana vakavat A-ryhmän streptokokkien aiheuttamat infektiot ovat lisääntyneet. Myös Suomessa joillakin alueilla näiden infektioiden on havaittu lisääntyneen. Etelä-Pohjanmaalla ei ole tavattu tänä vuonna yhtäkään vaikeaa tautitapausta.

Streptokokin leviäminen, itämisaika ja oireet

Streptokokki leviää pisara- ja kosketustartuntana. Tartuntoja voi ehkäistä hyvällä käsihygienialla.

A-streptokokki-infektion itämisaika on tavallisesti 1-4 vuorokautta, mutta voi vaihdella jopa kuukauteen saakka.

A-streptokokki aiheuttaa yleisimmin nielutulehduksen (tonsilliitin, ”angiinan”), märkäruven tai perianaalialueen tulehduksen (”peppuangiinan”, erityisesti vaippaikäisillä). Tulirokko on harvinaista. Iän mukana lisääntyy mahdollisuus erysipelakseen (”ruusuinfektioon”).

Kuumeinen nielu- tai ihoinfektio voi olla A-streptokokin aiheuttama, jolloin jälkitautien ehkäisemiseksi antibioottihoito on tarpeen. Nielurisetulehduksen oireina on niiden turvotus ja/tai peitteet, suurentuneet leukakulman imusolmukkeet ja useimmiten kuume. Selkeä nuha ja yskä viittaavat enemmän virustautiin kuin tonsilliittiin. Streptokokki-infektio voi myös kehittyä virusinfektion jälkitautina. Perianaali-ihotulehduksen oireina on tarkkarajainen, punoittava, usein vetistävä, joskus kutiseva ihottuma. Samassa taloudessa asuvalla todettu A-streptokokki-infektio lisää tartunnan todennäköisyyttä.

Hoito-arvio ja näytteenotto

Nielutulehdukset ovat tavallisia ja useimmiten viruksen aiheuttamia. Yllä on lueteltu piirteitä, jotka viittaavat bakteeritulehdukseen. Pelkkä hoitoarvio nielun peitteiden perusteella on epäluotettava. KÄYPÄ-HOITO suosittaa kokonaisvaltaista arviota ja esim. Centor-pisteytystä.
<https://www.kaypahoito.fi/hoi38020>

Kuumeisen nielutulehduksen yhteydessä A-ryhmän streptokokki löytyy runsaana kasvuna ollessaan antigeenipikatestillä (3635 Ps-StrAOLB). Herkempi testi on streptokokkiviljely (2703 Ps-StrVi), joka tunnistaa myös muut beta-hemolyyttiset streptokokit, ryhmät G ja C (jotka nekin harvoin voivat aiheuttaa oireisia infektiota ja ryvästymiäkin). Streptokokki OLB tai

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

29.3.2023

Str-viljely eivät sovi ihoinfektion tutkimukseen (perianaali, märkärupi tai ruusu-ihoinfektio) vaan tällöin on käytettävä bakteeriviljely 2:ta (3492 Pu-BaktVi2). Tämä tutkimus tunnistaa myös mahdollisen St. Aureus aiheuttaman tulehduksen. Viljelyt valmistuvat yleensä seuraavaksi päiväksi.

Oireettomista ihmisistä ei oteta näytteitä muuten kuin epidemia-tilanteissa (perhe-epidemia tai esim. päiväkotiepitemia). Jos kahdella tai useammalla samassa taloudessa asuvalla todetaan kuukauden sisällä A-streptokokin aiheuttama muu kuin invasiivinen infektio, suositellaan terveysasemalla otettavan nieluviljelynäytteet (ei StrAg tai StrVi, vaan 4290 Ps-BaktVi,) ja mahd. ihoinfektioiden viljelynäytteet (3492 Pu-BaktVi2) kaikista samassa taloudessa asuvista. Tartunnan saaneet pyritään hoitamaan oireista tai niiden puutteesta riippumatta.

Hoito

Jos nielu- tai ihotulehduksen aiheuttaja on A-ryhmän streptokokki, potilas hoidetaan antibiootilla. Antibioottihoito lyhentää oireiden kestoa ja estää komplikaatiot. Päiväkotiin tai työhön voi palata, kun systeemisen antibiootihoidon aloituksesta on kulunut 24 tuntia tai paikallishoidon (tehoava paikallishoito-antibiootti, ei esim. Bepanthen) alusta 48 tuntia sekä potilaan vointi sallii päiväkotiin tai työhön palaamisen. Vakavat taudit ovat harvinaisia ja ne hoidetaan sairaalassa suonensisäisellä antibiootilla. Tällöin antibiootihoidon nopea aloitus on tärkeää.

Lisätietoja: [THL Toimenpideohje A-ryhmän streptokokkitapauksiin](#)

Päiväkotien epidemiat

Päiväkotien tulee olla yhteydessä Sote-keskuksensa hygienia- tai tartuntatautihoitajiin, mikäli päiväkodissa ilmenee useampia A-streptokokki-infektioita. Epidemiana pidetään tilannetta, jossa kahdella tai useammalla perheen tai pienen laitoshuoneen jäsenellä on kuukauden sisällä todettu StrA:n aiheuttama tulehdus. Tai suuremmassa ryhmässä on 20 % sairastuneita. Päiväkodin epidemiaa määriteltäessä otetaan huomioon vain 2 viikon kuluessa todetut tapaukset. Epidemioita voi aiheuttaa joskus myös C - ja G-ryhmän streptokokit.

Päiväkotiepidemiassa näytteet (4290 Ps-BaktVi) otetaan kaikilta päiväkotiryhmään kuuluvilta lapsilta sekä oireisilta työntekijöiltä ja heidän oireisilta perheenjäseniltään. Oireettomilta perheenjäseniltä ei yleensä oteta näytettä, mutta joissakin tapauksissa näytteet voidaan ottaa nieluviljelypositiivisten lasten kaikilta perheenjäseniltä.